

CLIVE STAPLES LEWIS s-a născut în data de 29 noiembrie 1898, în Belfast, Irlanda. Pe când era încă foarte mic, Clive își spunea Jack, iar pentru familie a rămas cu acest nume și în anii următori. În copilărie era foarte apropiat de fratele lui mai mare, Warren, și cei doi petreceau foarte mult timp împreună. Ferme- cați de poveștile cu animale fantastice, cei doi frați Lewis cre- ează o lume imaginară foarte complexă, Boxen, care le va servi chiar și mai târziu.

La zece ani C.S. Lewis rămâne orfan de mamă iar primii ani de școală alternează între frecventarea unei școli și educația de acasă, cu un tutore.

Cu o nevoie constantă de a fi încurajat să scrie, C.S. Lewis începe să publice la mijlocul anilor 1920. Pe lângă activitatea de scriitor, între 1925 și 1954 a fost profesor la Magdalen College, iar din 1954 a devenit profesor de literatură medievală și renas- centistă la Cambridge.

Ca scriitor pentru copii ajunge cunoscut odată ce e publicată, începând cu anii 1950, celebra serie *Cronicile din Narnia*, în șapte volume. Despre scrierile pentru copii, C.S. Lewis spunea: „O carte pentru copii de care se bucură doar copiii este o carte proastă chiar și pentru ei. Scrierile bune durează în timp. Un vals care îți place doar când valsezi este un vals prost.”

S-a stins din viață în 22 noiembrie 1963, la Oxford.

C.S. LEWIS

CRONICILE DIN NARNIA

Ultima bătălie

Traducere din engleză de
Irina Oprea și Radu Paraschivescu

Ilustrații de
Pauline Baynes

arthur

Lângă Lacul care Fierbe	9
Nesăbuița Regelui.....	20
Maimuța în întreaga ei splendoare	31
Ce s-a întâmplat în noaptea aceea	42
Cum a primit Regele ajutor	52
Am lucrat bine noaptea asta.....	64
Mai mult despre Pitici	75
Ce veste a adus Vulturul.....	87
Marea adunare de pe Dealul Grajdului.....	98
Cine vrea să intre în grajd	109
Se iuțește pasul	121
Pe ușa Grajdului.....	133
Cum nu s-au lăsat Piticii păcăliți	144
Se lasă noaptea peste Narnia	157
Tot mai sus și mai departe.....	169
Rămas bun, Tărâm al Umbrelor	180

Lângă Lacul care Fierbe

În zilele de pe urmă ale Narniei, hăt departe spre apus, dincolo de Pârloaga Felinarului și aproape de cascada cea mare, trăia un maimuțoi. Era atât de bătrân, că nu-și mai amintea nimeni când se așezase în locurile acelea, și era cel mai isteț, cel mai urât și cel mai zbârcit maimuțoi pe care vi-l puteți închipui. Avea o căsuță din lemn, cu acoperiș din frunze, pe care și-o ridicase în furca unui ditamai copacul, și-l chema Shift. În partea aceea din pădure nu prea vedeai Animale Vorbitoare, Oameni, Pitici sau alt soi de făpturi, însă Shift avea un vecin cu care se împrietenise, și anume un măgar pe nume Puzzle. Cel puțin asta spuneau amândoi, că erau prieteni, deși, la cum mergeau lucrurile, ai fi zis că Puzzle îi era mai degrabă slugă decât prieten lui Shift. Asta fiindcă el făcea toată munca. Când se duceau împreună la râu, Shift umplea cu apă burdufurile mari din piele, dar de dus înapoi le ducea Puzzle. Când voiau ceva dintr-un oraș aflat ceva mai departe pe râu în jos, tot Puzzle se ducea cu coșurile goale în cârcă și se întorcea cu ele pline și grele. Și toate bunătățile pe care le aducea Puzzle le mânca Shift, căci, după cum chiar el spunea:

— Vezi tu, Puzzle, eu nu pot să mănânc iarbă și ciulinii, ca tine, și de-aia e cinstit să găsesc altceva de pus în gură.

Iar Puzzle răspundea de fiecare dată:

— Sigur că da, Shift, sigur că da. Îmi dau seama și eu.

Puzzle nu se plângea niciodată, fiindcă știa că Shift era mult mai inteligent decât el și chiar i se părea un gest de cumsecădenie din partea lui să-l accepte ca prieten. Iar dacă încerca vreodată să aibă altă părere, Shift îi zicea întotdeauna:

— Uite ce-i, Puzzle, înțeleg ce trebuie făcut mai bine decât tine. Doar știi că ești încet la minte.

Iar Puzzle răspundea mereu la fel:

— Da, Shift, așa e. Ai dreptate. Chiar *sunt* încet la minte.

Pe urmă ofta și i se supunea fără greș lui Shift.

Într-o dimineață, mai pe la începutul anului, cei doi ieșiră să se plimbe pe malul Lacului care Fierbe. Acesta este un mare ochi de apă aflat chiar sub piscurile de la hotarul apusean al Narniei. Cascada uriașă se prăvălește în lac cu un zgomot ca un tunet fără sfârșit, iar Râul Narnia își reia cursul pe partea cealaltă. Din cauza cascadei, lacul e mereu agitat și învolburat, bolborosind de parc-ar fi pus pe foc, și firește că de aici i s-a tras numele de Lacul care Fierbe. Cel mai însuflețit e chiar la începutul primăverii, când cascada se umflă de la zăpezile care s-au topit sus în munții de dincolo de Narnia, în Sălbăția Apuseană de unde vine râul. Și pe când se uitau la Lacul care Fierbe, Shift arătă deodată cu degetul lui negricios și slab și zise:

— Ia fii atent! Ce-i aia?

— Ce să fie? făcu Puzzle.

— Chestia galbenă care tocmai a coborât pe cascadă. Uite! Iar a apărut, zici că plutește. Trebuie să vedem ce e.

— Chiar trebuie? întrebă Puzzle.

— Sigur că da, răspunse Shift. S-ar putea să ne folosească. Ia sari în lac ca un băiat bun ce ești și scoate-o de-acolo.

— Să sar în lac? făcu Puzzle, mișcându-și urechile lungi.

— Păi, cum o scoatem dacă nu sari? spuse Maimuțoiul.

— Da, dar... n-ar fi mai bine dacă te-ai vârî *tu*? întrebă Puzzle. Nu de alta, dar tu ești ăla care vrea să vadă ce e, nu eu. Pe lângă asta, tu ai mâini. Când e vorba să înșfaci un lucru, ești la fel de bun ca un Om sau un Pitic. Eu am doar copite.

— Zău așa, Puzzle, zise Shift, nici prin cap nu mi-a trecut c-o să spui una ca asta. Chiar nu mă așteptam din partea ta, serios.

— Păi ce-am spus rău? întrebă Măgarul, vorbind pe un ton destul de umil, fiindcă își dădu seama că Shift fusese foarte jignit. Am vrut să zic doar că...

— Să vrei să intru *eu* în apă, rosti Maimuțoiul. De parcă n-ai ști atât de bine ce plămâni sensibili au Maimuțele și cât de repede pot să răcească! În regulă. O să intru *eu*. Deja mi-e frig din cauza vântului āstuia năprasnic. Dar o să intru. Probabil c-o să mor. Iar după aia o să-ți pară rău.

Shift vorbea ca și cum urma să-l bușească plânsul dintr-o clipă în alta.

— Te rog, nu, te rog, nu, te rog, nu! făcu Puzzle, pe jumătate vorbind, pe jumătate răgând. Nu mi-a trecut niciodată prin minte așa ceva, Shift, zău că nu. Doar știi că sunt prost și că nu-s în stare să mă gândesc la două lucruri odată. Uitasem că stai rău cu plămânii. Normal c-o să intru *eu*. Nici să nu te gândești s-o faci tu. Promite-mi că nu o s-o faci, Shift.

Așa că Shift promise, iar Puzzle se apropie de apă, tropăind cu toate cele patru copite, și dădu ocol marginii stâncoase a Lacului, ca să găsească un loc pe unde să intre. Pe lângă frig, era foarte greu să te vâri în apa învârtăjită și înspumată, așa că Puzzle trebui să rămână pe loc și să tremure un minut înainte să se hotărăască. Însă apoi Shift îi strigă de undeva din spate:

— Poate-ar fi mai bine s-o fac totuși *eu*, Puzzle.

Auzindu-l, Puzzle spuse „Nu, nu, doar mi-ai promis. Hai că intru“ și intră.

O masă mare de spumă îl izbi peste față, îi năvăli în gură și-l orbi. Apoi ajunse sub apă timp de câteva clipe, iar când ieși din nou la suprafață se trezi într-o cu totul altă parte a Lacului. Pe urmă vârtejul îl prinse și-l învârti

de mama focului, din ce în ce mai repede, până când îl duse chiar sub cascadă, iar forța apei îl împinse în jos, la adâncime, făcându-l să creadă că n-o să-și mai poată ține respirația până o să scoată iar capul la suprafață. După ce izbuti s-o facă și se apropie în sfârșit de lucrul pe care încerca să-l prindă, acesta fu luat de apă până ajunse și el sub cascadă și de acolo pe fund. Când ieși din nou la iveală, se îndepărtase de el mai mult ca oricând.

Dar în cele din urmă, tocmai când era mort de oboseală, plin de vânătăi și amorțit de frig, reuși să prindă lucrul acela cu dinții. Apoi ieși din apă, ținându-l înaintea și încurcându-și copitele din față în el, fiindcă era mare cât un covor de întins în fața căminului, foarte greu, rece și lipicios.

Îl aruncă în fața lui Shift și rămase pe loc, cu apa prelingându-se de pe el, dărdâind și căznindu-se să-și recapete răsufierea. Însă maimuțoiul nu-l învrednici cu vreo privire și nici nu-l întrebă cum se simte. Era prea prins cu târcolitul lucrului pescuit din lac, pe care apoi îl întinse, îl bătu ușor cu palma și-l luă la mirosit. În ochi i se ivi un licăr viclean când spuse:

— E o piele de leu.

— Aaa...ăăă...hmm... zău? făcu Puzzle, cu gura căscată.

— Și mă-ntreb.... mă-ntreb.... mă tot întreb, zise Shift ca pentru sine, storcându-și creierii și pradă frământărilor.

— Mă întreb și eu cine i-o fi venit de hac bietului leu, se minună Puzzle după câteva clipe. S-ar cuveni să-l îngropăm. Ar trebui să-i facem o înmormântare.

— A, nu era un Leu Vorbitor, spuse Shift. Nu-i cazul să te-agiți pentru el. Dincolo de Cascade, sus în Sălbăticia

Apuseană nu trăiesc Animale Vorbitoare. O fi fost pielea unui leu sălbatic, dintre cei obișnuiți și nevorbitori.

La drept vorbind, chiar asta se întâmplase. Un Vânător, un Om, ucisese leul și-l jupuisese undeva în Sălbăcia Apuseană cu câteva luni mai devreme. Dar asta nu face parte din poveste.

— Orișicât, Shift, spuse Puzzle, chiar dacă pielea a fost a unui leu sălbatic și nevorbitor, n-ar trebui să-l îngropăm cum se cade? Cum să zic, nu sunt toți leii... nu știu, solemni? Datorită știi-tu-cui. Nu-ți dai seama?

— Nu-ncepe să-ți bagi tot felul de prostii în cap, Puzzle, zise Shift. Fiindcă, vezi tu, când vine vorba de gândit, nu prea te duce mintea. O să luăm pielea asta și-o să facem din ea o haină calduroasă de iarnă pentru tine.

— A, nu cred că mi-ar plăcea, spuse Puzzle. Ar arăta... iar celelalte animale ar putea crede... mă rog, nu m-aș simți...

— Ce tot bați câmpii? Întrebă Shift, scărpinându-se de-a-ndoaselea, cum fac de obicei Maimuțele.

— Cred c-ar fi o lipsă de respect față de Marele Leu, față de Aslan însuși, dacă un măgar ca mine ar umbla îmbrăcat cu o piele de leu, zise Puzzle.

— Nu mă mai contrazice, te rog, spuse Shift. Ce știe un măgar ca tine despre lucrurile astea? Știi bine că nu poți să gândești, Puzzle, așa c-ar fi bine să mă lași să gândesc în locul tău, ce zici? De ce nu te porți cu mine cum mă port eu cu tine? Nu pot nici eu să le fac pe toate. Și știu că sunt lucruri la care te pricepi mai bine ca mine. De-aia te-am lăsat să intri în Lac, știam c-o s-o faci mai bine decât aș fi făcut-o eu. Dar de ce să nu-mi vină și mie rândul când e vorba de ceva la care eu mă

pricep și tu nu? Oare chiar nu mi se dă voie să fac nimic? Te poftesc să fii corect. Și să-ți cunoști lungul nasului.

— A, bine, sigur, dacă-i pe așa, zise Puzzle.

— Fii atent, spuse Shift. Ar fi bine s-o iei repede la picior pe râu în jos, să te duci la Chippingford și să vezi dacă au portocale sau banane.

— Dar sunt frânt de oboseală, Shift, se plânse Puzzle.

— Da, dar ți-e foarte frig și ești ud leoarcă, zise Maimuțoiul. Trebuie să te-ncălzești cumva. Un trap vioi ți-ar prinde cel mai bine. Unde mai pui că e zi de târg la Chippingford?

Iar pe urmă bineînțeles că Puzzle spuse că o să meargă.

De îndată ce rămase singur, Shift începu să meargă târșăit, ba în două picioare, ba în patru labe, până ajunse la copacul lui. Pe urmă se cățără dintr-o creangă în alta, clănțănind din dinți și rânjind, iar apoi intră în casuță. Acolo găsi un ac, niște sfoară și o foarfecă mare – căci era un Maimuțoi iscusit, iar Piticii îl învățaseră să coasă. Vârî în gură ața (era foarte groasă și semăna mai mult a sfoară), în așa fel încât i se umflă obrazul de parc-ar fi supt o caramela. Ținu acul între buze, iar cu laba stângă luă foarfeca. Pe urmă se dădu jos din copac și se duse la pielea de leu. Se ciuci lângă ea și se puse pe treabă.

Își dădu seama numaidecât că pielea avea să-i fie prea mare lui Puzzle, dar că nu avea să-l încapă la gât. Așa că tăie o bucată zdravănă din piele și o folosi ca să facă un guler lung pentru gâtul lung al lui Puzzle. Pe urmă tăie capul și cusu gulerul între cap și umeri. Puse fire de amândouă părțile pieii, ca să se lege sub pieptul și burta lui Puzzle. Din când în când mai trecea câte o pasăre pe deasupra lui Shift, care se oprea din lucru și

se uita neliniștit în sus. Nu voia să vadă nimeni ce făcea. Însă niciuna dintre păsări nu era o Pasăre Vorbitoare, așa că nu avea importanță.

Puzzle se întoarse pe la sfârșitul după-amiezii. Nu mai mergea la trap vioi, ci anevoie, cum fac de obicei măgarii.

— N-am găsit nici portocale, nici banane, zise el. Și sunt rupt de oboseală.

Se întinse pe jos vlăguit.

— Ia vino să-ncerci frumusețea asta de haină din piele de leu, spuse Shift.

— Mai dă-o-ncolo de vechitură, bombăni Puzzle. O s-o-ncerc de dimineață. În seara asta sunt prea obosit.

— Chiar ești nesuferit, Puzzle, spuse Shift. Dacă tu ești obosit, eu ce să mai zic? Toată ziua, cât timp tu te-ai

întremat printr-o frumoasă plimbare până-n vale, eu am tras din greu să-ți fac o haină. Mă dor atât de rău mâinile, că de-abia pot să mai țin foarfeca. Iar acum nici măcar nu-mi spui „mulțumesc“, nici măcar nu te uiți la haină, și nu-ți pasă nici cât negru sub unghie, și... și...

— Dragul meu Shift, zise Puzzle, ridicându-se imediat, îmi pare foarte rău. M-am purtat mizerabil. Sigur c-aș vrea să-ncerc haina. Și arată de-a dreptul minunat. Te rog s-o pui chiar acum pe mine, te rog frumos.

— Bun, atunci stai locului, spuse Maimuțoiul.

Pielea era prea grea ca s-o ridice de unul singur, dar până la urmă, după ce trase și împinse, cu opinteli și icnete, izbuti s-o așeze pe măgar. O prinse pe sub trupul lui Puzzle, legându-i totodată picioarele și coada de ale măgarului. Prin gura deschisă a capului de leu se zărea o bună parte din nasul și din fața cenușie ale lui Puzzle. Nimeni dintre cei care văzuseră un leu în carne și oase n-ar fi putut fi păcăliți. Însă dacă venea cineva care nu văzuse în viața lui un leu și se uita la Puzzle acoperit în pielea de leu, putea să-l ia drept leu, dar asta doar dacă nu se apropia prea mult, dacă lumina era mai slabă și dacă Puzzle nu se apuca să ragă și să bată din copite.

— Arăți minunat, minunat, spuse Maimuțoiul. Dacă te-ar vedea cineva acum, ar crede că ești nimeni altul decât Aslan, Marele Leu.

— Asta ar fi groaznic, zise Puzzle.

— Ba nu, nici vorbă, se împotrivi Shift. Ar face toți ce le-ai spune să facă.

— Dar nu vreau să le spun nimic.

— Ei, ia gândește-te cât de mult bine le-am face, zise Shift. Și oricum, pot să-ți fiu sfetnic. M-aș gândi la niște porunci înțelepte pe care să le dai. Și toată lumea ar